

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

2026 DÜNYA NÜFUS GÜNÜ

Dünya Nüfus Günü, küresel nüfus dinamikleri ve bu dinamiklerin insan yaşamı üzerindeki etkileri konusunda farkındalık yaratmak amacıyla her yıl 11 Temmuz'da anılmaktadır. Bu özel günün temeli, dünya nüfusunun 5 milyara ulaştığı 11 Temmuz 1987 tarihinden esinlenilerek, 1989 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından atılmıştır. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), 2026 Dünya Nüfus Günü kapsamında odağını gençlere çevirmiş ve bu yılki raporunu "Hayatlar, Tercihler ve Gelecekler: Gençler Ne İstiyor, İlişki ile Ebeveynlik Kararlarını Neler Şekillendiriyor?" temasında yayımlamıştır.

Demografik Gelecek Araştırması: Gençler Ne İstiyor?

UNFPA'nın 2025-2026 yıllarını kapsayan ve 73 ülkede yaşları 18 ile 39 arasında değişen, internet erişimi olan 108.000'den fazla genç yetişkinle gerçekleştirdiği Demografik Gelecek Anketi, oldukça kapsamlı bir küresel araştırmadır.

Araştırmanın öne çıkan çarpıcı bulguları şunlardır:

- Gençlerin büyük çoğunluğu yalnız bir yaşamı tercih etmiyor. Yalnız yaşamayı tercih edenlerin oranı yalnızca %16 iken, katılımcıların yaklaşık %70'i evlenmeyi veya bir partnerle birlikte yaşamayı arzuluyor.
- Araştırmaya dahil edilen yedi bölgesel grubun beşinde, gençlerin ideal aile büyüklüğüne ilişkin beklentilerinde iki çocuk öne çıkıyor.
- Bir ilişkiye başlarken maddi güvenceyi önemli görenlerin oranı %81 iken, ebeveynlik kararı söz konusu olduğunda bu oran %88'e yükseliyor. Katılımcıların %87'si istikrarlı bir işi, %85'i ise duygusal olarak hazır olmayı ebeveynliğin ön koşulları arasında görüyor.
- Gençlerin aile kurma arzularının önündeki en önemli engelleri ekonomik belirsizlikler, işsizlik ve barınma krizi (%57) oluşturuyor. Bir partnerle hayatını birleştirmek isteyen 25-39 yaş grubundaki gençlerin %25'i, bu yapısal engeller nedeniyle hâlen yalnız yaşıyor.
- Çatışmalar, ekonomik güvensizlik ve artan eşitsizliklere rağmen gençlerin üçte ikisi geleceğe kısmen ya da tamamen umutla bakmayı sürdürüyor. Dikkat çekici biçimde, umut düzeyinin birçok gelişmiş ülkeye kıyasla gelişmekte olan bölgelerde daha yüksek olduğu görülüyor.

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Küresel Nüfus Eğilimleri

Dünya nüfusunun 1 milyara ulaşması yüz binlerce yıl sürmüşken, sadece son 200 yılda nüfus yedi katına çıkmıştır. Küresel nüfus 2011'de 7 milyara, 2021'de ise 7.9 milyara ulaşmıştır. Projeksiyonlar; dünya nüfusunun 2030'da 8.5 milyara, 2050'de 9.7 milyara, 2100 yılında ise 10.9 milyara ulaşacağını öngörmektedir.

Ancak bu artış eğiliminin arkasında derin bir demografik dönüşüm yatmaktadır:

- Doğurganlık Hızında Düşüş: 1970'lerin başında kadın başına düşen ortalama çocuk sayısı 4.5 iken, günümüzde bu oran küresel olarak 2.5'in altına gerilemiştir. Bugün dünya nüfusunun üçte ikisi, nüfusun kendini yenileme eşiği olan 2.1 ikame düzeyinin altında doğurganlığa sahip bölgelerde yaşamaktadır.
- Yaşam Süresi ve Kentleşme: Küresel ortalama yaşam süresi 1990'larda 64.6 yıl iken 2019'da 72.6 yıla yükselmiştir. Ayrıca hızlı bir kentleşme dalgasıyla birlikte, 2050 yılına kadar dünya nüfusunun %66'sının şehirlerde yaşayacağı öngörülmektedir.

Demografik Dönüşüm ve Üreme Özgürlüğü: Kadın Demografik Bir Araç Değildir.

Dünya genelinde düşen doğurganlık oranları, pek çok ülkeyi nüfusu artırmaya yönelik yeni politikalar üretmeye yöneltiyor. Ancak UNFPA'nın "2025 Dünya Nüfus Durumu" raporu, asıl odaklanılması gerekenin nüfus sayılarından ziyade, bireylerin kendi tercihlerini yapabilme özgürlüğü olduğunu vurgulamaktadır.

Nüfus politikaları kurgulanırken kadınların sayısal hedeflere ulaşılacak bir "demografik araç" olarak görülmemesi büyük önem taşıyor. Rapor verileri, milyonlarca insanın çocuk istemediği için değil; ekonomik belirsizlikler, iş ve barınma sorunları nedeniyle istedikleri sayıda çocuk sahibi olamadığını gösteriyor. Dolayısıyla sürdürülebilir çözüm; kadın bedenini nüfus hedefleri için bir araç olarak konumlandırmak yerine, gençlere kendi özgür seçimlerini yapabilecekleri, güvenli ekonomik ve sosyal şartları sağlamaktan geçiyor.

Türkiye'nin güncel demografik tablosuna ve bu küresel eğilimlerin ülkemizdeki izdüşümlerine dair daha detaylı verilere ulaşmak için, UNFPA ve TÜİK iş birliğiyle hazırlanan 2026 Dünya Nüfus Günü İstatistikleri raporunu inceleyebilirsiniz.

HASUDER Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Kaynaklar:

- 1- Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Erişim adresi: <https://turkiye.unfpa.org>.
- 2- UNFPA (2026): Lives, Choices and Futures: What young people want and what shapes their decisions around relationships and parenthood (Demographic Futures Survey 2026). Erişim adresi: <https://www.unfpa.org/publications/lives-choices-and-futures-demographic-futures-survey>.
- 3- UNFPA (2025): State of World Population 2025: The Real Fertility Crisis Raporu Erişim adresi: https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/EN_State%20of%20World%20Population%20report%202025.pdf.
- 4- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK): 2026 Dünya Nüfus Günü İstatistikleri Erişim adresi: <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58197>.
- 5- 2026 Dünya Nüfus Günü Türkiye İstatistikleri 2026 Dünya Nüfus Günü Türkiye İstatistikleri. Erişim adresi: <https://turkiye.unfpa.org/tr/publications/2entity26-dunya-nufus-gunu-turkiye-istatistikleri>.